

Andorra s'empassa el fum

El fum generat pel conflicte del tabac continua essent, a Andorra, més espès que les boires de la muntanya, fins al punt que les seqüeles podrien portar a definir a la pràctica allò que només va apuntar en teoria la Constitució del 1993, si Andorra vol ser, en el context europeu, un país integrat (tesi constitucional i peu geopolític forçat) o si vol jugar la carta de continuar essent un país díscol, amb certes zones d'activitat no prou clares ni prou controlades.

Just quan, el dissabte 14 de març, s'ha celebrat el cinquè aniversari del referèndum constitucional que va donar per acabat l'antic règim històric tot obrint la porta a una era de modernització, el principat pirinenc viu un dels moments més difícils de la seva història moderna: ha d'afrontar un contenciós amb la Unió Europea en general, i amb l'estat espanyol en particular, derivat dels excessos dels últims anys en matèria de contraban de tabac.

El problema té l'origen en l'increment espectacular registrat els últims anys per la producció de tabac ros americà en les factories andorranes amb llicència de les corresponents societats mare, una producció que en gran part es col·locava al mercat europeu, especialment l'espanyol i el català, per vies alternatives a les legals;

i també en l'increment en progressió geomètrica de les importacions de tabac anglès d'enormes partides que eren recol·locades en el mercat britànic, sovint sense que la mercaderia passés materialment per Andorra. Uns negocis en els quals han participat més o menys directament algunes empreses andorranes –com també tèrbols negociants amb passaport i llicència comunitaris–, que han estat vistos amb passivitat pel govern andorrà, i que tenen un denominador comú: lesionar la fiscalitat dels quinze.

El conflicte ha tingut com a conseqüència un seriós advertiment de Brussel·les al govern andorrà, que ha congelat la negociació d'un nou conveni d'Andorra amb la comunitat, i un refredament de les relacions amb l'estat espanyol, que la tardor passada va impermeabilitzar la frontera i que va condicionar tota acció diplomàtica a l'eradicació del contraban. Unes accions, tot sigui dit, que més

d'un observador es pregunta si no tindran per objectiu suplementari "vestir de núvia" Tabacalera Espanola en vista del seu imminent procés de privatització.

Sigui com sigui, la situació ha sotraguejat el petit país del Pirineu i ha posat en evidència la fragilitat de la situació, no sols pel que fa al deteriorament de les relacions internacionals sinó per les conseqüències internes que el conflicte ha generat. En el pla intern, s'han posat sobre la taula els interessos de les tres parts que conformen el sector tabaquer: els colliters de tabac plantat a Andorra –que

per un antic acord han vist assegurada cada any la venda a preu d'or d'una collita cada cop més voluminosa i destinada curiosament a ser destruïda–, els fabricants amb llicència de firmes americanes, i els importadors de tabac anglès. Uns interessos que havien estat fàcils de conjugar en època de vaques grasses, però que xoquen frontalment quan la perspectiva de negoci s'aprima. També, el fet que més del 50% dels ingressos previstos en el pressupost de l'estat corresponguin a unes taxes al tabac cada vegada més incertes.

El govern liberal de Marc Forné ha hagut d'entomar una patata calenta que s'havia covat a foc lent i que, en el pla intern, té intenses connotacions polítiques derivades, d'una banda, del poder fàctic que constitueixen les famílies fa-

bricants, i, d'altra banda, del clientelisme electoral que representen les famílies colliteres i que en bona part formen el nucli de l'entramat que sosté la majoria liberal.

La sortida segellada aquesta setmana passada pel Parlament andorrà, amb els vots de la majoria liberal i els vots en contra d'una oposició que tanmateix no ha estat capaç de presentar alternatives, és la promulgació d'una llei anticontraban que preveu la creació d'una franja interior d'1,5 quilòmetres arran de la línia fronterera dins la qual el transport de tabac en grans quantitats estarà prohibit, sota pena de sancions econòmiques. Una solució en la qual *soto voce* a Andorra no confia ningú, i que l'estat espanyol ha rebut amb escepticisme.

El conflicte del tabac donarà encara molt a parlar, a dins i a fora d'Andorra. Si us plau per força, s'ha convertit en la pedra de toc del present i del futur del país. ■

ÀLVAR VALLS

“Darrere del conflicte del tabac a Andorra hi ha molts interessos entre les famílies fabricants i el clientelisme electoral que representen les famílies colliteres, el nucli que sosté la majoria liberal.”